

A blurred background image showing the lower legs and feet of children running on a wooden deck. One child is wearing a white dress with large colorful polka dots (red, blue, yellow) and purple shorts. Another child is wearing light blue shorts. The motion blur suggests they are running quickly.

MAJ 2016

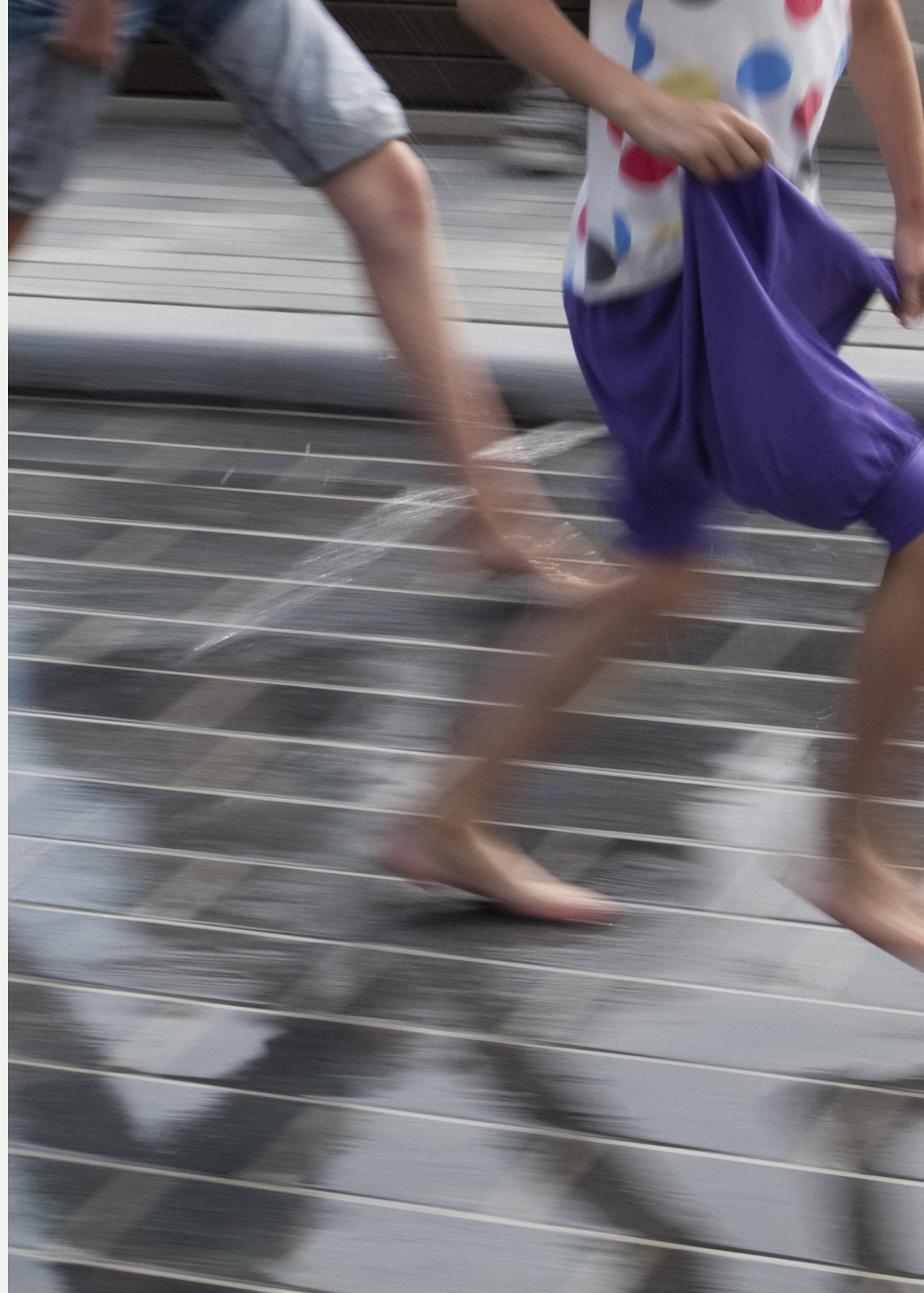
10 MÅL FOR SOCIAL MOBILITET

FORDI ALLE KAN

REGERINGEN

INDHOLD

10 mål for social mobilitet	4
Overblik – 10 mål for social mobilitet	6
Mål, der forandrer	8
Udvikling viser vejen	11
Mål 1–5: Flere skal være en del af arbejdsfællesskabet	14
Mål 6–10: Færre skal være socialt udsatte	24

10 mål for social mobilitet

Flere skal være en del af arbejdsfællesskabet, og færre skal være socialt udsatte. Alle skal have mulighed for at leve et selvstændigt liv.

De sociale mål skal sætte retning for og skabe større fremdrift i socialpolitikken: Flere skal være en del af arbejdsfællesskabet, og færre skal være socialt udsatte. Alle skal have mulighed for at leve et selvstændigt liv.

Lige muligheder handler ikke om, at alle skal være ens. Lige muligheder forudsætter en indsats, der tager afsæt i den enkeltes særlige værdi, særlige behov og særlige kompetencer. Kun ved at se hinanden som individer, kan vi sikre, at alle får lige muligheder.

Målene skal bane vejen for, at vi i højere grad gør det, der virker for den enkelte. Det er afgørende, at de indsatser, der er virksomme og har en dokumenteret effekt, bliver udbredt, så flere får en indsats, der gør en forskel.

Flere skal være en del af arbejdsfællesskabet

Regeringens socialpolitik hviler på, at den enkelte skal hjælpes til at være en del af arbejdsfællesskabet, hvis det er muligt. Alle skal have chancen for at forsørge sig selv og leve et selvstændigt liv med uddannelse og job. Vores udgangspunkt er, at alle ønsker at være selvhjulpne, og at flere kan være en del af arbejdsfællesskabet med den rette støtte og hjælp.

Danmarks vigtigste ressource er det råstof, som mennesker er gjort af. Målene skal understøtte, at dette råstof udvikles bedst muligt. Regeringen vil derfor arbejde for, at udsatte børn og unge med en god uddannelse får det bedste fundament for et godt voksenliv.

Og indsatserne på socialområdet skal tilrettelægges, så flere menne-

sker med handicap og flere udsatte voksne får mulighed for at bruge deres ressourcer på en arbejdsplads.

Det vil gøre en stor forskel for den enkelte og for samfundet.

Indsatserne skal understøtte de mennesker, som hver dag, på trods af et handicap, psykiske vanskeligheder eller sociale problemer, tager ansvar for at uddanne sig eller være en del af arbejdsmarkedet.

Regeringen vil udbrede indsatser, så flere får mulighed for at deltage i fællesskabet. Ingen må opgives på forhånd og parkeres på passiv forsørgelse.

Færre skal være socialt udsatte

For nogle mennesker bliver de sociale problemer så store, at de ikke kan løse dem på egen hånd, og så skal der være hjælp at hente.

Med afsæt i den enkeltes personlige ansvar skal socialpolitikken forebygge og afhjælpe sociale problemer, og den skal tilgodese behov hos mennesker, der har brug for støtte.

Vores udgangspunkt er, at alle udsatte mennesker har potentiale til at udvikle sig og mestre eget liv. Forebyggelsen af sociale problemer skal være bedre, så færre bliver socialt udsatte. Og mennesker, der er fanget i svære sociale vanskeligheder som hjemløshed eller misbrug, skal have en støtte og hjælp, der virker.

For nogle mennesker vil det bane vejen for uddannelse og job. For andre er det selv med den bedste hjælp og støtte ikke muligt at blive selvforsørgende. Men alle kan bli-

ve en del af andre fællesskaber og få større livskvalitet som følge af en effektiv socialpolitik.

Social indsats, der virker

De sociale mål sætter retningen for udviklingen af den sociale indsats. Den sociale indsats skal gøre en reel forskel for børn, unge og voksne. Det gør den bedst, hvis indsatserne bygger på faktuel viden om, hvad der virker. Viden om virksomme metoder kan findes i kommuner, regioner og organisationer, som har en særlig lovende praksis, eller komme fra udlandet og forskningsverdenen. Arbejdet med de sociale mål kan blandt andet belyse, hvilke kommuner, der har særligt gode løsninger, som kan blive udviklet og udbredt til andre kommuner. Og med de sociale mål som baggrund vil gode resultater i de sociale organisationers arbejde kunne stå tydeligt frem.

Regeringen vil måles på, om vi får flyttet de sten, der måtte ligge i vejen for kommuner, regioner og organisationer, når det handler om at udbrede de virksomme metoder. Og regeringen vil måles på, om viden og indsatser stilles til rådighed, så alle aktører er klædt på til opgaven.

Overblik

10 mål for social mobilitet

Mål 1-5

Flere skal være en del af arbejdsfællesskabet

1. Udsatte børn og unges faglige niveau i folkeskolen skal forbedres

3. Flere personer med handicap skal i uddannelse og beskæftigelse

4. Flere personer med psykiske vanskeligheder eller sociale problemer skal i uddannelse og beskæftigelse

5. Flere personer udsat for vold i nære relationer skal i uddannelse og beskæftigelse

2. Flere udsatte unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse

Mål 6-10

Færre skal være socialt udsatte

6. Færre udsatte unge skal begå kriminalitet

7. Færre skal være hjemløse

8. Større effekt af stofmisbrugsbehandlingen

9. Større effekt af alkoholbehandlingen

10. Flere uden for arbejdsfællesskabet skal deltage i den frivillige indsats

Mål, der forandrer

For regeringen er det afgørende, at de sociale mål giver mening for dem, der skal arbejde med målene i praksis. De skal være relevante, brede og målbare.

Målene er en overordnet ramme for at skabe udvikling, men målene vil aldrig kunne indfange hele billedet.

Relevante

De sociale mål skal være relevante for de mennesker, som socialpolitikken skal støtte og hjælpe. De skal være relevante og ambitiøse i forhold til, hvad det enkelte menneske kan opnå. Derfor har regeringen lyttet til, hvad faglige og frivillige organisationer på området mener, er relevante mål.

Mål og indsats hænger nøje sammen. Den sociale indsats skal kunne påvirke udviklingen, og udviklingen skal bruges til at vurdere, om den sociale indsats er på rette spor, og om der er områder, hvor der er

behov for en mere virksom indsats. Med andre ord skal målene være styringsrelevante.

Det er primært kommunerne, der står for den sociale indsats i praksis. Målene skal derfor være relevante for alle kommuner og give mening i forhold til kommunernes konkrete situation. Derfor har regeringen ikke fastsat absolutte mål for, hvilket niveau kommunerne skal nå, men alle kommuner skal sikre fremdrift ved løbende at udvikle deres sociale indsats. Hver kommune skal lokalt vurdere, hvilket niveau kommunen skal nå for at bidrage til udviklingen.

Brede

Den sociale indsats favner bredt, og det skal de sociale mål afspejle. Derfor har regeringen også sat nye mål for beskæftigelse og uddannelse for personer med psykiske vanskeligheder eller sociale problemer og for

personer med handicap. Der er også helt nye og konkrete mål for alkoholbehandling og deltagelse i den frivillige indsats. De nye sociale mål retter sig dermed mod en meget stor gruppe mennesker: 143.000 personer og her er målet for frivillighed ikke regnet med. Til sammenligning favnede den tidligere regerings sociale 2020-mål ca. 55.000 personer, jf. figur 1. Det betyder, at de sociale mål sætter fokus på, hvad der virker på størstedelen af socialområdet.

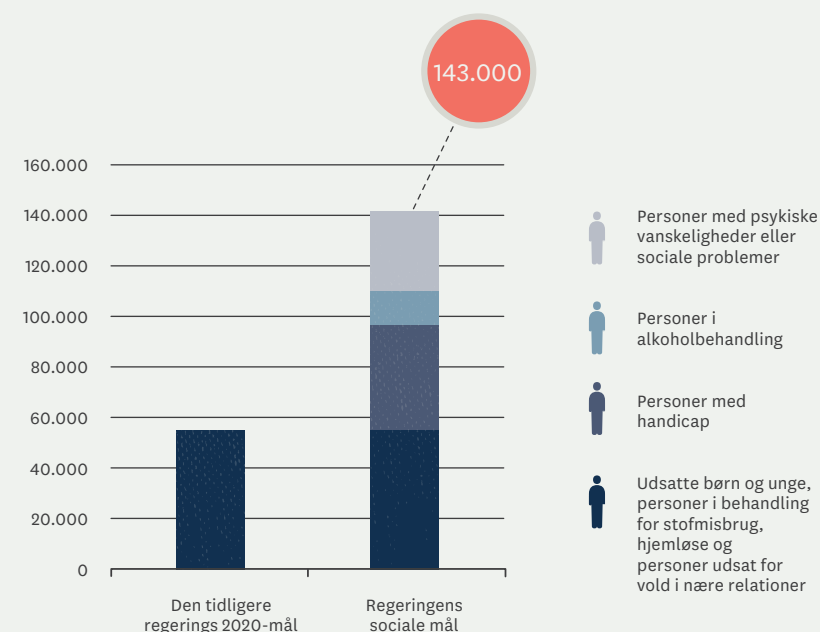
Målbare

De sociale mål kan kun bruges til at følge udviklingen i den sociale ind-

sats, hvis der er data at måle på. Målene er derfor udpeget på områder, hvor pålidelige data enten allerede findes eller let kan tilvejebringes.

Det betyder, at ellers relevante mål om fx bedre livskvalitet og trivsel ikke er en del af de sociale mål, ligesom der ikke er specifikke mål for forebyggelse, selvom den forebyggende indsats naturligvis er helt central i socialpolitikken. Det er vanskeligt at opstille særskilte målbare mål for den forebyggende indsats, men en virksom forebyggende indsats vil bidrage til at

➔ **FIGUR 1.** Antal personer omfattet af de sociale mål

Anm.: Målgruppen for de sociale mål er defineret ud fra hvilke typer indsatser, personen har modtaget. Se "Afgrensning af sociale mål – Baggrundsnotat" på sim.dk for beskrivelse af datagrundlaget.

nå flere af de sociale mål. Det gælder fx målet for antallet af hjemløse og målet for antallet af udsatte unge med en fældende strafferetlig afgørelse.

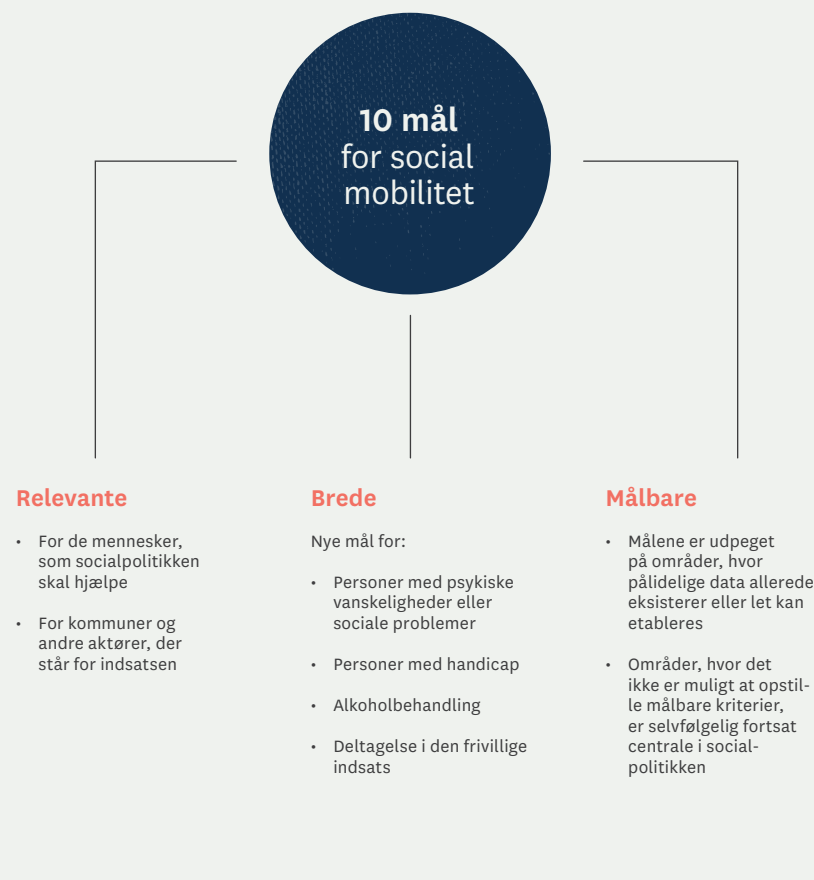
Kriteriet om, at et mål rent faktisk skal kunne måles, betyder også, at der er mennesker, der er en del af socialpolitikken, som det ikke har været muligt at opstille mål for. At der ikke er mål betyder ikke, at

mennesker i prostitution, personer med senfølger af seksuelle overgreb og andre er mindre vigtige end andre. Men det har ikke været muligt at etablere et pålideligt datagrundlag.

Regeringen arbejder derfor fortløbende på at fremskaffe bedre data, så udviklingen for de grupper, der ikke er omfattet af målene, med tiden kan følges.

Udvikling viser vejen

➔ **FIGUR 2.** Kriterierne for de nye mål for social mobilitet

Fremdrift på de sociale mål kræver samarbejde og fælles løsninger på tværs af sektorer og myndigheder. Viborg er et eksempel på en kommune, der har haft succes med at opspore børn og unge i en udsat position tidligt gennem tværfagligt samarbejde og en koordineret tilgang på børneområdet. Og i Herning Kommune har man efter svensk forbillede omlagt kommunens indsats over for udsatte børn og unge og tilrettelagt arbejdet på en måde, som sikrer en tidlig, tværfaglig og mere koordineret indsats.

En bedre livssituation for udsatte og mennesker med handicap er ikke kun et ærinde for socialpolitikken, men også for uddannelses-, beskæftigelses- og sundhedspolitikken.

Indsatser

Social fremdrift kræver et stærkt samarbejde mellem stat, regioner og kommuner. Kommunerne har det pri-

mære ansvar for den sociale indsats, men det er statens rolle at skabe de bedst mulige rammer for indsatsen.

Frivillige organisationer på det sociale område har vigtig viden om målgrupper og indsatserne på området. Regeringen har derfor inddraget organisationerne i arbejdet med at revidere de sociale mål.

En fælles indsats fra alle aktører kan skabe den største positive forandring. Donationen på 750 mio. kr. fra Den A.P. Møllerske Støttefond er et af flere flotte eksempler på, hvordan fonde kan bane vejen for udvikling af socialområdet i samarbejde med frivillige organisationer og offentlige myndigheder.

Derfor vil regeringen også inddrage de frivillige organisationer mv. i arbejdet med at følge op på de sociale mål og med at udvikle og forbedre den sociale indsats.

De sociale mål sætter retningen for socialpolitikken, og med opfølgningen på de sociale mål vil regeringen sikre sig, at socialpolitikken holder kursen.

De sociale mål vil også være det centrale grundlag for vores prioriteringer af fx satspuljemidler til at udbrede virksomme metoder.

Regeringen har allerede sammen med satspuljekredsen afsat midler til at udbrede virksomme indsatser for udsatte børn, unge med misbrug og hjemløse. Regeringen vil blandt andet med et udgående rådgivningsteam understøtte kommunerne i at omlægge deres indsats for udsatte børn og unge til en tidligere, forebyggende og mere effektiv indsats.

Et korps af pædagogiske praksiskonsulenter skal hjælpe kommunerne med at bryde den negative sociale arv ved brug af metoder med dokumenteret effekt og pædagogiske redskaber. Og behandlingsmodeller til unge med misbrug, som har vist sig virksomme blandt andet i Københavns Kommune, udbredes til andre kommuner og anbringelsessteder. For udsatte voksne udvides det eksisterende hjemløse-rejsehold, så det understøtter implementeringen af virksomme metoder i kommuner og på forsorgshjem.

Opfølgning

Social fremdrift forudsætter et vedvarende fokus på målsætningen. De sociale mål sætter retningen for socialpolitikken, og med opfølgningen på de sociale mål vil regeringen sikre, at socialpolitikken holder kursen. Status på de sociale mål vil indgå i den årlige socialpolitiske redegørelse, som bliver lanceret første gang i juni i år.

Socialpolitikken skal være baseret på viden om, hvad der virker for bor-

gerne, og viden om borgernes behov. Social- og Indenrigsministeriet vil derfor løbende lave analyser af målgrupperne for de sociale mål for at identificere de områder, hvor der måtte være behov for en særlig indsats. Analyserne vil blandt andet gå i dybden i forhold til udviklingen for delmålgrupper for de sociale mål fx hjemløse på forsorgshjem og herberg, unge med psykiske vanskeligheder, eller personer med forskellige typer handicap.

Regeringen ønsker at indgå i en dialog med KL om, hvordan der bedst kan følges op på de enkelte kommuners niveau og fremdrift på de sociale mål.

10 MÅL FOR SOCIAL MOBILITET

Mål 1-5: Flere skal være en del af arbejdsfællesskabet

Mål 6-10: Færre skal være socialt udsatte

1

Udsatte børn og unges faglige niveau i folkeskolen skal forbedres

Et solidt fagligt niveau i folkeskolen er det bedste grundlag for børn og unges mulighed for at uddanne sig og for at komme i beskæftigelse og dermed få et solidt fundament for et godt voksenliv. Udsatte børn og unge klarer sig markant dårligere end jævnaldrende i de nationale test i folkeskolen. Derfor skal denne gruppe klare sig fagligt bedre i folkeskolen.

Regeringen vil med målet sætte fokus på behovet for en tidlig og mere virksom indsats for at forbedre udsatte børn og unges faglige niveau i folkeskolen. Det kræver en målrettet indsats i dagtilbud, skoler og socialforvaltningen i kommunerne og en tværgående indsats i social- og undervisningspolitikken. Målet omfatter alle børn og unge, som har modtaget en forebyggende foranstaltning eller har været anbragt.

Foranstaltninger til børn og unge kan fx sættes i værk på baggrund af

barnets eller den unges adfærd, udvikling eller mistrivsel som følge af misbrug, vold i hjemmet eller andre sociale problemer.

Der skal sættes tidligt ind for at fremme trivsel og læring hos udsatte børn.

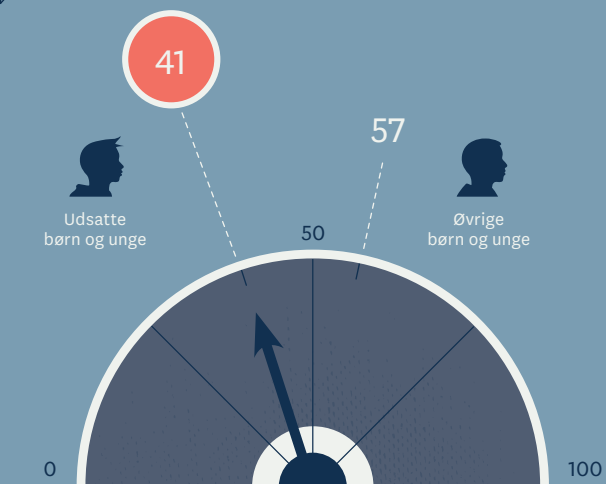
Mål:

Udsatte børn og unges faglige niveau i læsning og matematik i folkeskolen skal forbedres

Udfordring:

Udsatte børn og unges faglige niveau i dansk og matematik er for lavt

Børn og unge, som har modtaget en social foranstaltning, havde i 2014 en gennemsnitsscore i tests i dansk og matematik på 41. For øvrige børn og unge var gennemsnitsscoren 57.

Anm.: Data for 2014. Gennemsnitsscore i de nationale test (normbaseret testresultat fra 0-100). Udsatte børn og unge er afgrænset til unge, der på et tidspunkt har modtaget en personrettet forebyggende foranstaltning eller været anbragt.

Kilde: Styrelsen for IT og Læring og egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.

Noget af det, der virker:

Vi ved, at det virker at sætte tidligt ind for udsatte børn og unge.

Børns sociale kompetencer og deres evne til læring og selvregulering kan styrkes ved en målrettet indsats, der opbygger forældrenes kompetencer og opkvalificerer personalet i børnehaver, indskoling og skole.

Holstebro er én af de kommuner, som har succes med at styrke personalets kompetencer til at håndtere børns negative adfærd og ændre udadreagerende børns adfærd positivt med tilgangen fra programmet "De Utrolige År Børnehaver og Skole".

2

Flere udsatte unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse

Uddannelse er det bedste fundament at bygge voksenlivet på. Men udsatte unge har ofte ikke de samme muligheder som andre unge for at skabe dette fundament.

Regeringen har derfor som mål, at flere udsatte unge skal være i gang med eller have gennemført en ungdomsuddannelse.

Vi skal understøtte, at udsatte unge klarer sig bedre i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet end deres forældre, som er kendetegnet ved et forholdsvist lavt uddannelsesniveau, og ved at mange er på passiv forsørgelse.

Uddannelsesinstitutionerne er uden en god ramme for, at udsatte unge kan opbygge netværk og fællesskaber.

Mange udsatte unge begynder på en ungdomsuddannelse, men de fal-

der i langt højere grad fra undervejs end andre unge. Flere udsatte unge skal benytte sig af muligheden for at gennemføre en ungdomsuddannelse. Det skal social-, uddannelses- og beskæftigelsespolitikken støtte op om. Indsatsen for den enkelte unge skal være helhedsorienteret og gå på tværs af sektorer.

Allerede i dag ydes der en række indsatser for at sikre, at flere udsatte unge tager en ungdomsuddannelse. Men selv udsatte unge, som har klaret sig godt i folkeskolen, gennemfører i betydeligt mindre grad en ungdomsuddannelse end øvrige unge. Og mange udsatte unge har et dårligt fagligt afsæt med fra folkeskolen, som gør det svært at gennemføre en ungdomsuddannelse. I andre tilfælde har udsatte unge båret sociale problemer med sig ind i voksenlivet, fx misbrug og kriminalitet, hvilket også kan spænde ben for uddannelse.

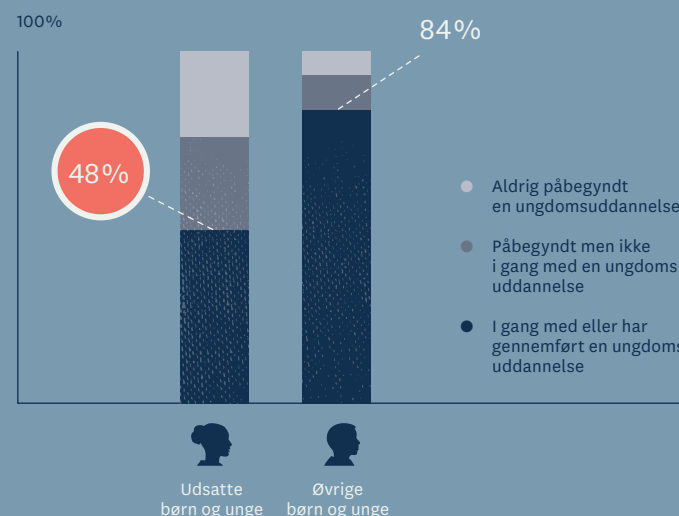
Mål:

Flere 18-21-årige, der har modtaget en social foranstaltning inden for de seneste fem år, skal være i gang med eller have gennemført en ungdomsuddannelse

Udfordring:

For mange udsatte unge falder fra eller går ikke i gang med en ungdomsuddannelse

I 2014 var 48 pct. af de 18-21-årige unge, som har modtaget en social foranstaltning inden for de seneste fem år, i gang med eller havde gennemført en ungdomsuddannelse. Det tilsvarende tal for øvrige 18-21-årige var 84 pct.

Anm.: 18-21-årige. Data for 2014. Udsatte unge er afgrænset til unge, der har modtaget en personrettet forebyggende foranstaltning eller været anbragt inden for de seneste fem år.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.

Noget af det, der virker:

Mange udsatte unge har behov for støtte i overgangen til voksenlivet, så de kan gennemføre en ungdomsuddannelse. Støtten skal ofte komme fra flere forvaltninger og offentlige aktører som grundskolen, anbringelsesstedet, uddannelsesinstitutioner og kommunale sagsbehandlere på unge- og voksenområdet. Støtten kan også komme fra frivillige organisationer og mentorer. Det forudsætter koordinering på tværs af forvaltninger og aktører. Vi ved, at systematiske tilgange til udsatte unge kan sikre, at kommunen lykkes med koordineringen og den helhedsorienterede tilgang. Metoden "Vejen til uddannelse og beskæftigelse" understøtter en systematisk koordinering af indsatsen for anbragte unge.

3

Flere personer med handicap skal i uddannelse og beskæftigelse

At tage en kompetencegivende uddannelse og have et arbejde giver bedre livskvalitet for alle. Det gælder også personer med handicap, som skal have mulighed for at tage en uddannelse og være en del af arbejdsmarkedet, hvis det er en realistisk mulighed.

Mange personer med handicap er allerede en del af arbejdsfællesskabet, og endnu flere skal have muligheden. Særligt for personer med svære handicap er udviklingen gået i stå.

En persons mulighed for at deltage på arbejdsmarkedet afhænger selvfølgelig af graden af handicap, men den hjælp, den enkelte modtager, skal bidrage til, at alle kan realisere deres potentiale. Det kan ske ved, at den enkelte inddrages bedre i tilrettelæggelsen af indsatsen, og at koordinering mellem fagfolk og myndigheder bliver bedre. Det gælder også i

forhold til at tage en uddannelse, da der som for resten af befolkningen er en klar sammenhæng mellem det at gennemføre en kompetencegivende uddannelse og beskæftigelse for personer med handicap.

Målet omfatter de ca. 43.000 personer, som får en social indsats som følge af en nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. En tæt opfølgning forudsætter bedre data, og Social- og Indenrigsministeriet arbejder derfor målrettet på at forbedre datagrundlaget, så personer, som modtager handicapkompenserende indsatser efter serviceloven, løbende kan følges.

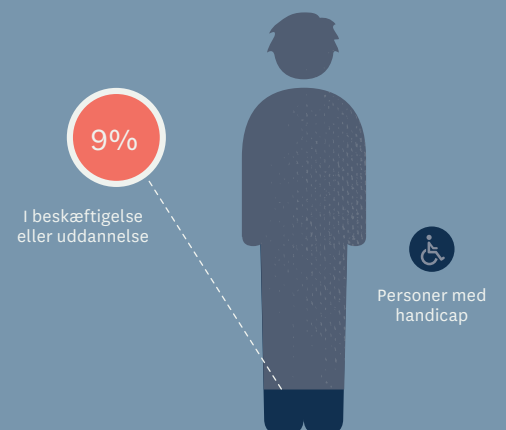
Mål:

Flere personer, som får en social indsats som følge af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, skal i uddannelse og beskæftigelse

Udfordring:

For få personer med handicap er i beskæftigelse og uddannelse

I 2014 var 9 pct. af personerne, som fik en social indsats som følge af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, i beskæftigelse eller uddannelse fordelt på 6 pct. i beskæftigelse og 3 pct. i uddannelse. 73 pct. modtog førtidspension.

Anm.: 18-59-årige. Data for 2014. Baseret på de 32 kommuner, som datagrundlaget omfatter. Beskæftigelse omfatter ordinær beskæftigelse og personer i fleksjob. Personer med handicap er afgrænset til personer, som modtager en social indsats som følge af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne efter serviceloven.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.

Noget af det, der virker:

Vi ved, at vi med en såkaldt jobførst indsats kan støtte mennesker med blandt andet nedsat fysisk og/eller psykisk funktionsevne i at opnå og opretholde lønnet arbejde på det ordinære arbejdsmarked.

Gennem en tæt og kontinuerlig støtte af både den enkelte med handicap, medarbejdere og arbejdsgiver før og under beskæftigelse (SE – Supported Employment), er det dokumenteret, at personer med handicap (kommunikationshandicap, kognitive handicap og fysiske handicap) kan få og opretholde ordinær beskæftigelse.

4

Flere personer med psykiske vanskeligheder eller sociale problemer skal i uddannelse og beskæftigelse

Psykiske vanskeligheder og sociale problemer kan gøre det rigtig svært at komme i gang med eller holde fast i arbejde eller uddannelse. Det kan medføre en lav livskvalitet og større risiko for marginalisering.

Målet omfatter de ca. 32.000 personer, som modtager en indsats for sociale problemer eller psykiske vanskeligheder efter serviceloven, hvoraf kun 7 pct. er i beskæftigelse eller uddannelse.

Vi ved, at uddannelse og beskæftigelse kan være med til at skabe en positiv forandring for mennesker med psykiske vanskeligheder eller sociale problemer i form af øget trivsel. Samtidig kan det være med til at forebygge, at den enkeltes livssituation forværres.

Der er derfor behov for at arbejde mere målrettet hen mod, at flere får

mulighed for at blive en del af fællesskabet på en arbejdsplads.

I mange kommuner er der allerede i dag sket en bevægelse fra at se sociale indsatser som omsorg alene til at have mere fokus på at hjælpe den enkelte med at komme sig (recovery).

Der er også i stigende grad fokus på, at mennesker med psykiske vanskeligheder kan komme sig helt eller delvist. Det samme gælder mennesker med sociale problemer. Her kan muligheden for at genoptage og fastholde tilknytningen til uddannelse og job være afgørende.

Med den rette hjælp og støtte er det muligt at få mennesker med fx psykiske lidelser tilbage til arbejdsliv, og derigennem får de også mulighed for at mestre og tage ansvar for eget liv.

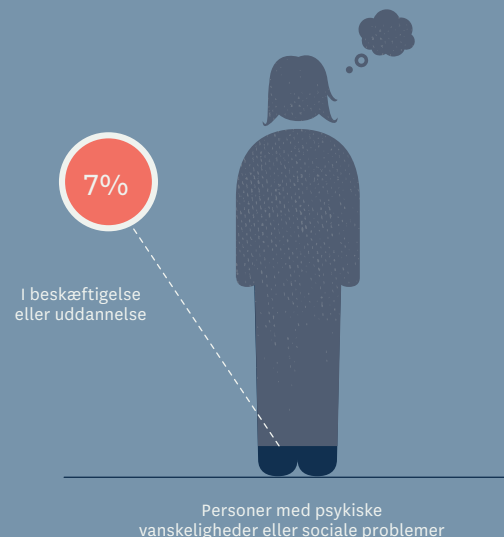
Mål:

Flere personer, som modtager en indsats for sociale problemer eller psykiske vanskeligheder efter serviceloven, skal i uddannelse og beskæftigelse

Udfordring:

For få personer med psykiske vanskeligheder eller sociale problemer er i beskæftigelse og uddannelse

I 2014 var 7 pct. af personerne med psykiske vanskeligheder eller sociale problemer i beskæftigelse eller uddannelse, og 57 pct. modtog førtidspension.

Anm.: 18–59-årige. Data for 2014. Baseret på de 32 kommuner, som datagrundlaget omfatter. Beskæftigelse omfatter ordinær beskæftigelse og personer i fleksjob. Personer med psykiske vanskeligheder og sociale problemer er afgrænset til personer, som modtager en indsats for sociale problemer eller psykiske vanskeligheder efter serviceloven.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.

Noget af det, der virker:

Vi ved, at stærke sociale netværk medfører en bedre chance for at komme sig over psykiske vanskeligheder. Den enkeltes professionelle og private netværk kan bruges som en ressource i et behandlingsforløb, som det er tilfældet med metoden "Åben Dialog".

Med en håndholdt, individuel jobindsats (IPS), der som et centralt element sikrer, at den enkelte fra indsatsens start er i beskæftigelse, kan personer med psykiske vanskeligheder integreres på det ordinære arbejdsmarked frem for i beskyttet beskæftigelse. Udgangspunktet er, at mennesker med en svær psykisk lidelse kan få arbejde på det ordinære arbejdsmarked. Udenlandske erfaringer peger på, at personer med en psykisk lidelse har større sandsynlighed for at komme i job eller uddannelse med denne tilgang.

5

Flere personer udsat for vold i nære relationer skal i uddannelse og beskæftigelse

Det er helt uacceptabelt, at mennesker udsættes for vold eller trusler om vold af deres allernærmeste. Desværre skønnes det, at ca. 33.000 kvinder og ca. 13.000 mænd årligt udsættes for fysisk partnervold.

Vold i nære relationer kan ikke alene have store helbredsmæssige konsekvenser. Et liv med vold kan også medføre psykiske problemer og social isolation. I kølvandet kommer ofte også økonomiske problemer og svag tilknytning til arbejdsmarkedet.

Har man været udsat for vold i nære relationer, er det at være en del af arbejdsfællesskabet og muligheden for selvforsørgelse et vigtigt led i at skabe en selvstændig tilværelse uden vold. Derfor er der behov for, at mennesker, der er udsat for vold, modtager en indsats, der både tager hånd om volden og hjælper dem til at opnå og fastholde tilknytning til arbejdsmarkedet.

Og når kommunerne og andre aktører rådgiver kvinder og mænd, der er udsat for vold, er der behov for at rådgivningen tilpasses den enkeltes behov – også i forhold til uddannelse og beskæftigelse.

Landets kvindekrisecentre skal tilbyde et sikkert ophold, omsorg og støtte, men der er samtidig behov for, at der i samarbejde med kommunerne og andre aktører på området er fokus på den beskæftigelsesrettede indsats som en del af den samlede indsats til kvinderne.

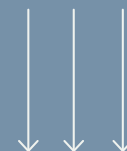
Mål:

Flere personer udsat for vold i nære relationer skal i uddannelse og beskæftigelse

Udfordring:

Behov for bedre data om personer udsat for vold i nære relationer

Der findes i dag meget få registerbaserede oplysninger om personer, der er eller har været udsat for vold i nære relationer.

Social- og Indenrigsministeriet arbejder målrettet på at sikre, at der bedre kan følges op på de langsigtede resultater af indsatser for personer, som har været udsat for vold i nære relationer. Indhentningen og behandlingen af oplysninger skal ske på en måde, som ikke begrænser mulighederne for at søge hjælp for de personer, som er udsat for vold i nære relationer.

Noget af det, der virker:

Området er generelt præget af få undersøgelser og begrænset viden om hvilke metoder, der virker for personer, som er udsat for vold i nære relationer.

Socialstyrelsen afprøver sammen med fire kommuner en metode til at støtte kvinder, der har været på krisecenter, til et liv uden partnervold (CTI). Med en struktureret og helhedsorienteret indsats får kvinderne hjælp til at etablere et liv med mindre vold, en tryk boligsituation og tilknytning til arbejdsmarked eller uddannelse. Projektet løber frem til 2018.

Mødrehjælpens rådgivnings- og behandlingstilbud til kvinder med børn, "Ud af voldens skygge", har desuden vist gode resultater i forhold til at reducere følgevirkninger af vold og styrke kvindernes mulighed for at tage styring i deres eget liv.

6

Færre udsatte unge skal begå kriminalitet

Unge kriminalitet er til skade for samfundet som helhed og de skadeslidte i særdeleshed. Unge kriminalitet er også til skade for den unges muligheder for et selvstændigt liv med uddannelse og arbejde. Kriminaliteten blandt 15-17-årige har igennem en række år været faldende. Men udsatte unge begår fortsat i væsentligt højere grad kriminalitet end ikke-udsatte unge. Der er derfor behov for et særligt fokus på udsatte unges kriminalitet. Målet om, at færre udsatte unge skal modtage en fældende strafferetlig afgørelse, skal blandt andet fastholde fokus på tidlig forebyggelse af kriminalitet blandt udsatte unge.

En reduktion af kriminaliteten kræver en indsats på tværs af myndigheder og kommunale forvaltninger. Der findes en række virksomme indsatser til at forebygge og reducere kriminalitet blandt udsatte unge. Fælles for disse er, at de sætter tid-

ligt ind, og at de bygger på et samarbejde mellem forskellige fagpersoner. Som eksempel kan nævnes, at en tidlig indsats, som mindsker fravær i skolen og misbrug, reducerer risikoen for, at unge begår kriminalitet. De øvrige indsatser for udsatte børn og unge bidrager dermed til at forebygge kriminalitet blandt udsatte unge.

Mange af indsatserne har familien og netværket omkring den unge som omdrejningspunkt. Svage forældre, fysisk og psykisk vold og mange konflikter i hjemmet øger risikoen for, at unge får en kriminel adfærd.

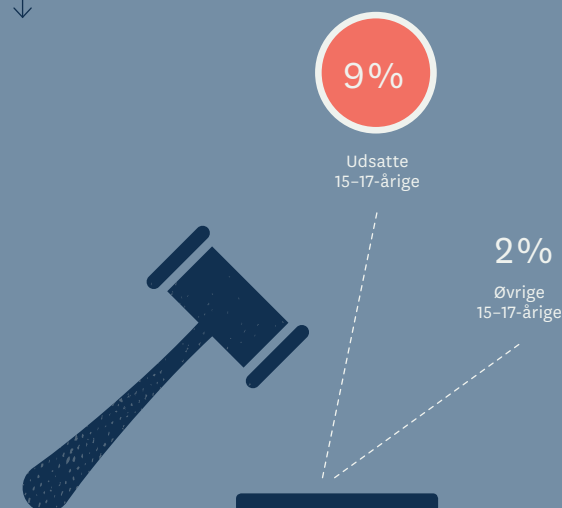
Mål:

Færre 15-17-årige udsatte unge skal modtage en fældende strafferetlig afgørelse

Udfordring:

For mange udsatte unge begår kriminalitet

I 2014 modtog 9 pct. af de 15-17-årige udsatte unge en fældende strafferetlig afgørelse. Til sammenligning var det tilfældet for 2 pct. af de øvrige 15-17-årige.

Anm.: Data for 2014. Udsatte unge omfatter unge, der på et tidspunkt i deres liv har modtaget en personrettet forebyggende foranstaltning eller har været anbragt.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.

Noget af det, der virker:

Udsatte unge begår i højere grad end andre unge kriminalitet gentagne gange. Med et struktureret screeningsredskab (YLS-CMI) kan den unges risici for fremtidig kriminel adfærd vurderes på baggrund af udredning af faktorer relateret til misbrug, familieforhold, uddannelse, adfærd mv., så den mest velegnede indsats kan blive identificeret.

Vi ved, at metoder, som inddrager familien og den unges netværk i behandlingen, kan få unge ud af kriminalitet. Unge med svære adfærds- og følelsesmæssige problemer kan blive midlertidigt anbragt i en træningsfamilie, mens der arbejdes med både den unge og den biologiske familie (TFCO). Med behandlingen styrkes den unges sociale færdigheder og et positivt samspil i familien.

7

Færre skal være hjemløse

Antallet af hjemløse i Danmark er steget siden 2009. Stigningen er størst for unge i alderen 18-24 år, hvor der er 85 pct. flere hjemløse i 2015 sammenlignet med 2009.

Hjemløshed er ofte en stor barriere for den enkeltes mulighed for at kunne deltage i arbejdsfællesskaber og sociale fællesskaber.

Hjemløshed handler om mere end at mangle en bolig. Langt hovedparten af de mennesker, der lever i hjemløshed, har andre sociale problemer. Problemer, der har betydet, at personen har mistet sin bolig, og som også gør det vanskeligt at få og fastholde en ny bolig. Hjemløshedssituationen kan samtidigt gøre det vanskeligt at få hjælp til at håndtere fx en psykisk lidelse eller et misbrug.

Cirka 80 pct. af alle hjemløse lider af en psykisk lidelse, har et misbrug eller begge dele, og hjemløshed fal-

der ofte sammen med en lang række andre sociale problemstillinger som dårlig økonomi, manglende socialt netværk og ringe tilknytning til arbejdsmarkedet. Indsatsen for at mindske hjemløshed skal derfor være helhedsorienteret.

Der findes mange typer af hjemløse, men fællesnævneren er, at en bolig er første skridt til at få det bedre. For man har brug for en tryk base for at få overskud til at takle de mange andre problemer, som ofte er til stede i den hjemløse persons liv. 'Hjem til alle alliancen' – et nyetableret samarbejde mellem private fonde, fagfolk, velgørende organisationer, kommuner og staten om at forebygge og reducere hjemløshed blandt unge – er et godt eksempel på en bred indsats på tværs af offentlige myndigheder og civilsamfundet om at løse et socialt problem.

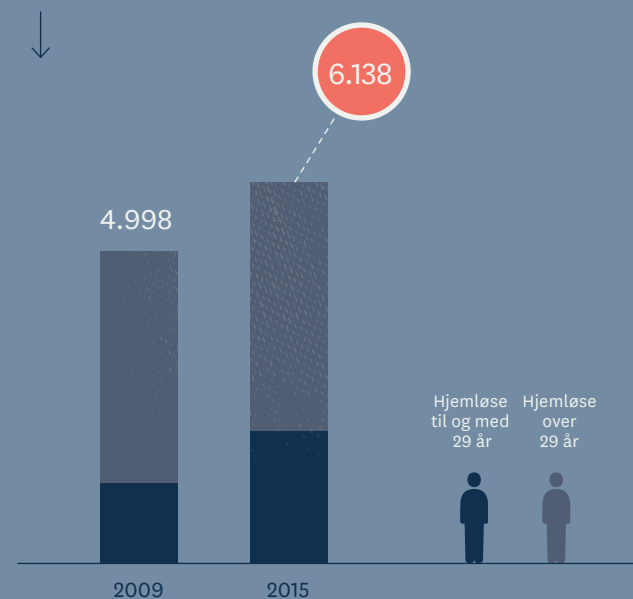
Mål:

Færre skal være hjemløse

Udfordring:

Stigning i antallet af hjemløse siden 2009

I 2015 var der 6.138 hjemløse. Tallet er steget siden 2009, hvor der var 4.998 hjemløse. Stigningen er størst for unge 18-24-årige, hvor der i 2015 var 85 pct. flere hjemløse sammenlignet med 2009.

Anm.: Optællingen foretages hvert andet år.
Kilde: Hjemløshed i Danmark 2015, SFI.

Noget af det, der virker:

Vi ved, at mennesker kan hjælpes ud af hjemløshed ved først og fremmest at få en permanent bolig i almindeligt boligbyggeri (Housing-first). Når boligen er på plads, får den enkelte hjælp til fx at komme ud af misbrug, håndtere psykisk sygdom, skabe et socialt netværk og komme i uddannelse eller beskæftigelse med bostøttemetoderne (ACT, CTI, ICM). Randers er én af de kommuner, som har haft succes med at hjælpe mennesker til en selvstændig tilværelse med denne helhedsorienterede tilgang.

De unge, som ud over hjemløshed har betydelige sociale problemer som misbrug og/eller psykiske vanskeligheder, skal udredes ordentligt og have støtte til at få en stabil bolig- og livssituation. Til at fastholde kontakten til de unge afprøves midlertidige overgangsboliger.

8

Større effekt af stofmisbrugsbehandling

Et stofmisbrug har ofte såvel sociale som sundhedsmæssige konsekvenser og kan stå i vejen for, at mennesker kan klare sig selv. Og det kan i sidste ende koste menneskeliv. Stofmisbrug er et omfattende og sammensat problem. Alene i 2013 var næsten 17.500 mennesker i behandling for et stofmisbrug, og det samlede antal mennesker med et stofmisbrug er væsentligt højere.

Der er meget stor forskel på både misbrugets hyppighed og art. For nogle vil stofmisbruget være en livslang udfordring, og stoffrihed er ikke en realistisk målsætning. For andre er stoffrihed realistisk og kan være det, som gør forskellen mellem et trygt liv med arbejde og uddannelse og et liv med store sociale problemer.

For alle mennesker med et stofmisbrug er det imidlertid centralt, at misbruget kommer under kontrol

og bliver begrænset så meget som overhovedet muligt. En forudsætning for, at det kan lade sig gøre, er adgang til behandlingstilbud af høj kvalitet. Indsatsen skal tage højde for den enkeltes behov og ønsker, og de sociale handleplaner skal sikre, at indsatsen tilrettelægges, så den enkelte tager ejerskab for sin behandling.

Derfor skal kvaliteten i behandlingen blive bedre, så flere mennesker er stoffri eller har misbruget under kontrol, når de forlader behandlingen. Og antallet af narkotikarelaterede dødsfald skal nedbringes.

Mål:

Flere af de personer, der afslutter et behandlingsforløb for stofmisbrug, skal være stoffrie eller have et reduceret eller et stabiliseret stofmisbrug. Der skal være færre narkotikarelaterede dødsfald

Udfordring:

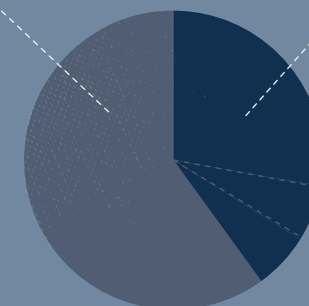
For mange afslutter stofmisbrugsbehandling uden at få reduceret eller stabiliseret deres forbrug

60 %

Øvrige afsluttet

40 %

Afsluttet stoffri, med et reduceret eller et stabiliseret forbrug

For 28 pct. af de stofmisbrugsbehandlinger, som blev afsluttet i 2013, var personen i behandling stoffri ved afslutning af behandlingen, mens 6 pct. af behandlingerne blev afsluttet med et reduceret forbrug, og 6 pct. blev afsluttet med et stabiliseret forbrug. I 2014 blev der registreret 263 narkotikarelaterede dødsfald, jf. Sundhedsstyrelsen: Narkotikasituationen i Danmark 2015.

Anm.: Data for 2013. Der opgøres antal behandlingsforløb, som er afsluttet i året. Hvis en person har afsluttet flere behandlingsforløb i løbet af året, tæller vedkommende flere gange.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Noget af det, der virker:

Vi ved, at et målrettet og helhedsorienteret behandlingsforløb for en ung med misbrug kan reducere den unges forbrug af rusmidler, mindske kriminalitet, styrke trivslen og øge tilknytningen til uddannelsesstedet. En evaluering af tre modeller (U-turn, U18-modellen og MST-SA) viser, at den samlede andel, der har brugt rusmidler, er reduceret fra 80 pct. til ca. 50 pct.

Kommuner og behandlere kan få viden om lovgivning og god stofmisbrugsbehandling i de nye retningslinjer for den sociale stofmisbrugsbehandling, som Socialstyrelsen har udarbejdet i samarbejde med en række organisationer og fagfolk på området.

9

Større effekt af alkoholbehandlingen

Alkoholafhængighed har sociale og sundhedsmæssige konsekvenser for både den enkelte og for pårørende. Personer, som opsøger alkoholbehandling, skal have den nødvendige hjælp og støtte til at reducere forbruget eller blive henvist til yderligere behandling, hvis det er den bedste løsning.

Kommunerne har ansvaret for såvel den sundhedsfaglige alkoholbehandling som de sociale tilbud til personer med alkoholmisbrug. Men man kan også få alkoholbehandling uden for de kommunale tilbud fx via private sundhedsforsikringer.

Mange gennemfører ikke alkoholbehandlingen. Øget kvalitet i alkoholbehandlingen kan medvirke til at få flere personer til at gennemføre alkoholbehandlingen. Sundheds- og Ældreministeriet og Sundhedsstyrelsen har derfor igangsat flere initiativer med henblik på at øge kva-

liteten af den offentligt finansierede alkoholbehandling. Folketinget har desuden ved ændring af sundhedsloven pr. 1. januar 2016 besluttet, at socialtilsynet skal godkende og føre tilsyn med alkoholbehandlingssteder med henblik på at højne kvaliteten af behandlingen. Og Sundhedsstyrelsen har udarbejdet nationale kliniske retningslinjer for alkoholbehandling.

For nogle personer i alkoholbehandling er alkohol ikke det eneste problem. Her er det væsentligt, at de får en koordineret og helhedsorienteret indsats, der håndterer både sociale problemer, psykiske vanskeligheder mv.

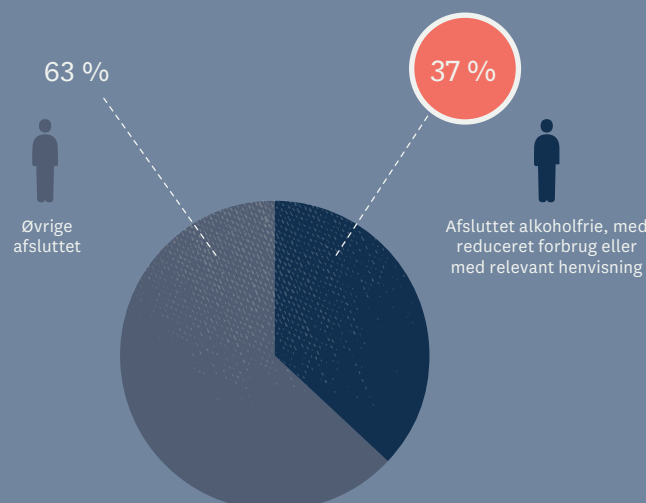
Mål:

Flere personer i offentlig alkoholbehandling skal afslutte et behandlingsforløb som alkoholfri, med en reduktion i alkoholforbruget eller med relevant henvisning

Udfordring:

For få afslutter alkoholbehandling med et reduceret forbrug eller en relevant henvisning

37 pct. af de personer, som afsluttede en offentligt finansieret alkoholbehandling i 2013, afsluttede deres behandling som alkoholfrie, med et reduceret forbrug eller med en relevant henvisning.

Anm.: Data for 2013. Der opgøres antal ikke-anonyme offentligt finansieret behandlingsforløb, som er afsluttet i året. Hvis en person har afsluttet flere behandlingsforløb i løbet af året tæller vedkommende flere gange.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af registerdata.

Noget af det, der virker:

Vi ved, at kognitiv samtaleterapi er den mest veldokumenterede terapeutiske metode til behandling af alkoholafhængighed. Derudover er der dokumentation for, at familieorienteret alkoholbehandling øger den alkoholafhængiges motivation for at søge, fastholde og opnå effekt af behandlingen.

Kommuner og behandlere kan få yderligere viden om virksomme metoder i publikationen "Kvalitet i alkoholbehandlingen" og i Sundhedsstyrelsens nye nationale kliniske retningslinjer på alkoholområdet – "National klinisk retningslinje for behandling af alkoholafhængighed" og "National klinisk retningslinje for udredning og behandling af samtidig alkoholafhængighed og psykisk lidelse".

10

Flere uden for arbejdsmarkedet skal deltage i den frivillige indsats

Alle mennesker skal kunne deltage i lokalsamfundet og i sociale fællesskaber og bruge retten til medbestemmelse og indflydelse. I Danmark har vi en lang tradition for, at det fx sker gennem demokratisk deltagelse, deltagelse i foreningslivet eller gennem frivillige sociale indsatser.

I civilsamfundet og som frivillige er alle medborgere på lige fod. Det handler ikke kun om at gøre noget for andre, men i lige så høj grad om at gøre noget sammen med andre.

Derfor er der et potentiale i, at mennesker, som ikke umiddelbart har mulighed for at blive en del af arbejdsmarkedet, bliver en del af den frivillige sektor. Her kan personer, som ikke er en del af arbejdsmarkedet, opbygge netværk ved at blive en del af et fællesskab og få mulighed for at kunne bidrage til samfundet som aktive

medborgere. Medborgere der bliver set og anerkendt som en samfundsmæssig ressource.

Det kan for eksempel være inden for folkekirken, som har en lang række frivillige fællesskaber, alle kan være en del af. Fællesskaber, der yder en social indsats i lokalsamfundet og skaber engagement.

Den offentlige og den frivillige sektor skal i fællesskab sikre rammerne for, at alle grupper i samfundet får mulighed for at deltage i civilsamfundet og frivillige aktiviteter. Men det gælder særligt i forhold til at inkludere personer med handicap, som kan opleve flere barrierer for deltagelse end andre.

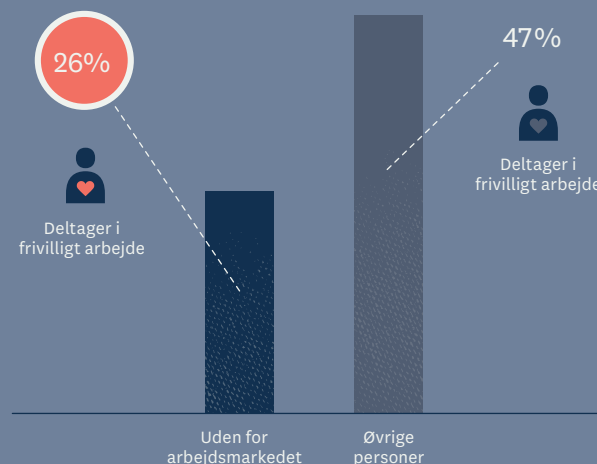
Mål:

Flere mennesker, som står uden for arbejdsmarkedet, og som ikke er under uddannelse, skal være en del af den frivillige indsats

Udfordring:

Personer uden for arbejdsmarkedet er underrepræsenterede i den frivillige indsats

I 2012 var 26 pct. af de personer, som hverken var i beskæftigelse eller uddannelse, en del af den frivillige indsats. Blandt den øvrige befolkning var 47 pct. en del af den frivillige indsats.

Anm.: Data for 2012. "Uden for arbejdsmarkedet" er afgrænset til personer med førtidspension eller kontanthjælp som primær indkomst. Personer med folkepension eller efterløn som primær indkomst indgår ikke i personer "uden for arbejdsmarkedet" eller i "øvrige personer".

Kilde: Egne beregninger på registerdata og Frivillighedsundersøgelsen.

Noget af det, der virker:

Personer uden for arbejdsmarkedet kan have værdifuld viden og ressourcer at bidrage til fællesskabet med.

Fra forskningen ved vi, at personer, som har haft psykiske lidelser og har oplevet at komme sig, er en unik og virksom ressource i indsatsen for andre med psykiske lidelser.

Denne tilgang afprøves nu for personer med psykiske vanskeligheder, som modtager en kommunal social indsats, og personer, som modtager behandling i den regionale hospitals- og distriktpsychiatri (peer-to-peer støtte).

10 MÅL FOR SOCIAL MOBILITET

2015/16:13

Henvendelse om udgivelsen
kan i øvrigt ske til
Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
DK - 1016 København K
www.sim.dk
Tlf. 33 92 93 00

ISBN
978-87-93214-90-3

ISBN elektronisk publikation
978-87-93214-97-2

Design
Kontrapunkt

Layput og infografik
Trine Agger Designstudio

Foto omslag
Nicolai Perjesi

Tryk
Rosendahl a/s

Web
Publikationen kan hentes på
sim.dk

